

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	40102 спеціальна освіта
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	40102
Назва ОП	спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пахомова Наталія Георгіївна, Войтенко Альона Андріївна, Федоренко Світлана Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.10.2021 р. – 23.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/10/Samoocinka-016-Specialna-osvita_-2021.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/10/Programa-vizuty-EG-016-bak.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП в цілому відповідає Критеріям акредитації та є актуальною, враховуючи сучасні тенденції, вимоги сучасного ринку праці, інтереси стейкхолдерів, вимоги роботодавців, напрями розвитку спеціальності та ЗВО. Цілі ОП, структура та зміст є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Підготовка фахівців за ОП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Реалізація освітньої програми відбувається на належному рівні. Вона сприяє досягненню програмних результатів навчання. Форми навчання за даною ОП відповідають сучасним вимогам вищої освіти. Кадрове та навчально-методичне забезпечення у більшості відповідає вимогам забезпечення реалізації ОП. Значна увага ЗВО та всіх учасників освітнього процесу приділяється відкритості та прозорості, дотриманню академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Важливим аспектом є достатній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти, що було виявлено у процесі реалізації програми акредитації. Результати акредитаційної експертизи показують, що ОП та освітня діяльність ЗВО відповідають усім Критеріям акредитації з невеликими, що не є суттєвими та можуть бути усунені в короткий час. Перспективами розвитку є підвищення якості освіти в межах ОП, що забезпечує конкурентність на ринку освітніх послуг, поглиблення контактів із стейкхолдерами щодо моніторингу ОП і врахування вимог до ринку праці, підвищення рівня наукової діяльності викладачів, її орієнтація на міжнародні наукові стандарти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП реалізується в тісній співпраці зі стейкхолдерами. Наявні непоодинокі випадки визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. ПНУ ім. В. Стефаніка забезпечує для здобувачів вищої освіти: безоплатний доступ до інфраструктури університету; комфортне і безпечне освітнє середовище для академічної співпраці та в позааудиторний час з відповідним технічним оснащенням; потужну наукову бібліотеку, її ресурси та роботу в режимі онлайн; всебічну підтримку здобувачів вищої освіти на всіх рівнях (консультативний, освітній, інформаційний); функціонування навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи. У ЗВО побудована локальна система управління якістю реалізації ОП, яка включає процеси розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, до яких залучаються усі зацікавлені сторони. Партнерські відносини зі студентами не тільки регламентуються і декларуються, а й прослідковуються у взаємовідносинах з адміністрацією та НПП, а позиція здобувачів береться до уваги під час перегляду ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ОК, включені до професійної складової освітньої програми, не завжди логічно взаємопов'язані. Особливо це спостерігається в навчальному плані з терміном навчання 1.10 місяців, де ОК не складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності не дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ЕГ вважає неприпустимим підготовку здобувачів за таким скороченим терміном навчання. Ідентичними є силабуси ОК «Основи логоритміки» та «Логоритміка з методикою». Відсутні факти перезарахування кредитів та визначення академічної різниці при вступі на навчання за скороченим терміном. Зміст окремих ОК недостатньо відповідає науковим досягненням та сучасним практикам у галузі спеціальної освіти. Частина викладачів, задіяних у реалізації ОП, хоча й мають здобутки в науковій діяльності, проте їхні наукові інтереси недостатньо узгоджуються з ОК, які вони викладають. Не у всіх робочих програмах ОК представлені критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності та форми проведення підсумкового контролю. Не враховані деякі рекомендації ЕГ попередньої акредитації. Рекомендації: Доопрацювати структурно-логічну схему ОП з урахуванням того факту, що ОК «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» є підґрунтям для формування фахових компетентностей. Переглянути можливість здобуття освіти зі скороченим терміном навчання шляхом збільшення терміну навчання. Гаранту ОП підсилити моніторинг якості підготовки силабусів ОК викладачами. Проводити індивідуальне перезарахування кредитів та визначати академічну різницю здобувачів вищої освіти при вступі на навчання за скороченим терміном. Поновити списки літературних джерел у силабусах та робочих програмах ОК сучасними науковими досягненнями. Посилити відповідність знань та умінь НПП щодо підготовки фахівця зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Внести відповідні зміни в РП, чітко прописати форму проведення самостійної роботи та семестрового контролю (представити питання для підсумкового контролю, приклади тестових завдань тощо) та критерії оцінювання. Сприяти ефективному розвитку механізму інформування здобувачів вищої освіти щодо врахування їх пропозицій для удосконалення ОП. Врахувати всі рекомендації, сформульовані під час попередньої та останньої акредитації.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі: підготовка фахівців для спеціальної освіти та інклюзії, здатних до розв'язання складних задач, практичних проблем у цій сфері з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з ООП різних вікових груп, насамперед, з акцентуацією на здобутті навичок та знань у сфері навчання, виховання, корекції та реабілітації дітей з порушеннями мовлення, що відповідає місії університету, зазначеної у «Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2027 роки» (<https://pnu.edu.ua/%d1%81%d1%82%d1%80%do%b0%d1%82%do%b5%do%b3%d1%96%d1%8f-%d1%80%do%be%do%b7%do%b2%do%b8%d1%82%do%ba%d1%83-%d1%83%do%bd%d1%96%do%b2%do%b5%d1%80%d1%81%do%b8%d1%82%do%b5%d1%82%d1%83/>): освіта – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; наука – формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; регіон – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Фокус освітньої програми спрямований саме на триєдину місію та стратегію ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»: освіта-наука-регіон. Гарант декларує, що окрім формування освітніх та наукових компетентностей у здобувачів освіти, ОП має вирішити регіональну кадрову проблему Прикарпаття, яка полягає в недостатності фахівців відповідної спеціалізації (логопедів).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Академічна спільнота інших ЗВО та роботодавці залучалися до рецензування ОП на етапі її створення, про що свідчать рецензії директора департаменту освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської обласної держадміністрації В. Кімаковича [blob:https://office.naqa.gov.ua/633e38a9-c09e-4968-809d-6099b4711bbb](https://office.naqa.gov.ua/633e38a9-c09e-4968-809d-6099b4711bbb), директора комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр Івано-Франківської міської ради» З.Гретук [blob:https://office.naqa.gov.ua/330dbe9d-65fb-44b5-8a7d-fbc417d4ef35](https://office.naqa.gov.ua/330dbe9d-65fb-44b5-8a7d-fbc417d4ef35) Під час фокус-групи з академічною спільнотою викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії Лапковський Е.Й. повідомив, що вносив пропозиції по формуванню медичної компетентності у здобувачів ОП, яка була врахована. Роботодавці залучалися до розробки цілей ОП та ПРН. Це було підтверджено під час зустрічі зі стейкхолдерами: Якимів О.Р. – директором Вигодської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради; Гретчук З.Я. – директором комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр Івано-Франківської міської ради», які зазначили, що запропонували створити практично орієнтовану програму. За допомогою анкетування https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSci9Pz-LRIQWXndPNIPsyiJ8r2klbQfY52ytIj4vA6Yqyrx9Q/viewform?fbclid=IwAR3ADMl8gPWxmIYfKjY57M6giJU_vvylQIIyn3n-3TBzFd91eCUwKTLFfZc з'ясовуються позиції та потреби стейкхолдерів. Аналіз опитування роботодавців ОП «Спеціальна освіта» представлений за адресою [blob:https://office.naqa.gov.ua/7eee08f7-d638-499f-ab67-49346222292a](https://office.naqa.gov.ua/7eee08f7-d638-499f-ab67-49346222292a). Обговорення ПРН, їх доповнення проводяться під час засідань випускової кафедри, на які запрошуються стейкхолдери, що підтверджується протоколами засідань кафедри (наприклад, [blob:https://office.naqa.gov.ua/58e78ea5-7e71-413b-a940-01916dff6827](https://office.naqa.gov.ua/58e78ea5-7e71-413b-a940-01916dff6827)). За результатами попередньої акредитації було зроблено зауваження щодо недостатнього рівня залученості стейкхолдерів до процесу обговорення проекту ОП та висловлення пропозицій безпосередньо під час її перегляду та недостатнє приділення уваги вивченню вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо компетентнісного змісту підготовки майбутніх вчителів-логопедів. ЕГ встановлено, що у відповідь на рекомендації були проведені розширені засідання кафедри за участі завідувача відділом виробничої (навчальної) практики університету Я.Василишин, директора ЗДО № 30 «Ластівка» Г.Голуб'як, директора комунальної установи Інклюзивно-ресурсний центр Коломийської міської ради Івано-Франківської області Л.Михайловою, здобувачів освіти, а також академічної спільноти інших ЗВО з метою внесення змін до ОП. Проект оновленої ОП був оприлюднений на сайті університету 25 травня 2021 р.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЗВО враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Ціллю ОП є підготовка фахівців для спеціальної освіти та інклюзії, здатних до розв'язання практичних проблем у цій сфері з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з ООП різних вікових груп, насамперед, у сфері навчання, виховання, корекції та реабілітації дітей з порушеннями мовлення. А оскільки одним із пріоритетних напрямків держави в галузі освіти є надання якісних послуг дітям з ООП, то можна стверджувати, що ОП відповідає контексту розвитку спеціальності. Гарант декларує, що регіональний контекст ОП врахований шляхом орієнтації на

потребу забезпечення фахівцями в спеціальній та інклюзивній освіті та ІРЦ, що було підтверджено під час фокус-групи зі стейкхолдерами. На ринку праці Івано-Франківської області дійсно широка сфера працевлаштування для випускників даної ОП: заклади дошкільної, загальної середньої освіти загального та спеціального призначення, заклади дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри зі значною кількістю осіб з порушеннями мовлення. Гарант зазначила, що під час удосконалення ОП було проаналізовано відповідні ОП в університетах України (НПУ імені М.П.Драгоманова, Кам'янець-Подільський національний університет імені М.Огієнка та ін.) та зарубіжжя (Варшавського університету, Академії Спеціальної Педагогіки ім. Марії Гжегожевської). За результатами вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо компетентнісного змісту підготовки майбутніх вчителів-логопедів приведено у відповідність ОК, заявленими в ОП: структуровано курс логопедії: логопедія (основи, дислалія), логопедія (дизартрія), логопедія (порушення темпо-ритмічної сторони мовлення, заїкання), логопедія (ринолалія, порушення голосу), логопедія (алалія, афазія), логопедія (дисграфія, дислексія).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня програма 2021 року (термін навчання 3 роки 10 місяців) дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Уперше ОП була затверджена 26.06.2019 року, а Стандарт вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 16.06.2020 року. Відповідно до затвердженого стандарту, ОП було удосконалено (протокол №7 засідання Вченої ради університету від 31 серпня 2020 року). Зміст підготовки здобувачів, сформульований у ПРН освітньої програми, узгоджується з нормативним змістом, визначеним у Стандарті вищої освіти. Зауваження попередньої акредитації щодо недостатності кредитів для забезпечення діагностико-консультативної та освітньо-корекційної компетентностей, було враховано шляхом збільшення кредитів, спрямованих на формування відповідних компетентностей до 6 кредитів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, регіонального контексту та потреб стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недостатньо вивчений досвід вітчизняних зарубіжних ЗВО, що готують відповідних фахівців, стосовно формування компетентностей роботи з дітьми з ООП різних нозологій. Вивчити досвід вітчизняних зарубіжних ЗВО, стосовно формування компетентностей роботи з дітьми з ООП різних нозологій.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Отже освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 1 з недоліками, що є несуттєвими (недостатньо вивчений досвід зарубіжних ЗВО).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального

навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП 2021 року (яка була оновлена та введена в дію 01.09.2021 року наказом Вченої ради університету № 30/20-с після затвердження стандарту вищої освіти бакалавра (2020 рік) за спеціальністю 016 Спеціальна освіта) та обсяг окремих освітніх компонентів відповідають вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та відповідному стандарту, де зазначено обсяг підготовки бакалавра 240 кредитів ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти. Зокрема, нормативні ОК – 177 кредитів, вибіркові ОК – 60 кредитів (25 %), практика – 30 кредитів (12,5%), ДА – 3 кредити. Гарантом були враховані зауваження попередньої ЕГ стосовно невідповідності ОП Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта в мінімальній кількості кредитів практики (не менше 10% від загального обсягу кредитів). Зокрема, збільшено обсяг практичної підготовки: навчальна практика – 4, 5 семестри, виробнича – 6, 7, 8. Також виправлено технічну помилку щодо зазначення професійної кваліфікації в ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз структури ОП дозволив дійти висновку, що цикл загальної підготовки складає 21 кредит ЄКТС та дозволяє досягти заявлених у ОП загальних компетентностей. Цикл професійної підготовки складається з теоретичної (126 кредитів) та практичної частин (30 кредитів). Логічно побудована наступність у вивченні логопедичних тем: логопедія (основи, дислалія), логопедія (дизартрія), логопедія (порушення темпо-ритмічної сторони мовлення, заїкання), логопедія (ринолалія, порушення голосу), логопедія (алалія, афазія), логопедія (дисграфія, дислексія). Освітні компоненти, включені до професійної складової освітньої програми, не завжди логічно взаємопов'язані. Так, ОК «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» починає вивчатися з 6 семестру, а він є базовим для засвоєння всіх логопедичних тем. Аналіз ОП показав, що ОК нормативної частини дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Перелік ОК вибіркової складової професійної підготовки відповідно до зауважень ЕГ значно розширений (до 40 дисциплін), що дає широкі можливості поглиблювати професійні компетентності здобувачів освіти. Переглянуто зміст ОК задля формування фахових (логодіагностичної та логокорекційної) компетентностей: введено ОК «Діагностика логопедичних порушень з логопропедевтикою», «Нейродинамічні основи логопедії», «Комплексна діагностика при порушенні мовлення з консультуванням». Аналіз силабусів показав ідентичність змісту ОК «Основи логоритміки» та «Логоритміка з методикою». Гарант пояснив це технічною помилкою при завантаженні. Залишилася не виправленою неузгодженість ПРН з представленими в ОП. Зокрема, ОК 14, 15, 22, 24, 26, 28 містять однаковий зміст, що не відповідає зазначенням ОК та навчальному плану. Відповідно до зауважень доопрацьовано матрицю зв'язків між навчальними дисциплінами та ПРН/компетентностями ОП. У навчальному плані з терміном навчання 1 рік 10 місяців (blob:<https://office.naqa.gov.ua/159160da-f174-4f33-8396-c2c67338c228>) ОК не складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності не дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ЕГ вважає неприпустимим підготовку здобувачів за таким скороченим терміном навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області (об'єкту вивчення та цілям навчання) заявленої спеціальності, визначеної стандартом вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності 016 Спеціальна освіта: поняття, категорії, термінологія, концепції провідних науковців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, принципи та їх використання, методи корекційної педагогіки та спеціальної психології, які формують загальні та спеціальні компетентності майбутніх бакалаврів у галузі 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта. Аналіз назв ОК професійного блоку та їх змісту показав, що вони відповідають предметній області спеціальності 016 Спеціальна освіта. Під час фокус-груп ЕГ пересвідчилася в тому, що зміст ОП та її спрямованість на підготовку фахівців інклюзивної освіти повністю задовольняють запити стейкхолдерів.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія забезпечується вибіркоким блоком дисциплін, який становить 25%, згідно Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/10/vilnuj-vubir-2.pdf>). На першому етапі гарант знайомить студентів з порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору. На другому етапі здобувачі вищої освіти ознайомлюються із переліком дисциплін і блоків вибору, які пропонуються. Силабуси цих дисциплін розміщені на сайті кафедри (https://kpoit.pnu.edu.ua/sylabus_logoped/). Здобувачі пишуть заяви про вибір певної дисципліни. На наступному етапі кафедри опрацьовують заяви студентів та попередньо формують групи. Студентам, вибір яких не може бути задоволений з причин, вказаних у п. 2.4. цього Положення,

протягом 5-ти днів повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір зі скорегованого переліку. Далі проводиться повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін, остаточно опрацьовуються заяви студентів кафедрою, приймаються рішення про формування груп, перевірка контингенту. Сформовані списки груп подаються на затвердження директору Інституту (перший тиждень вересня). Перелік вибіркових ОК складається з двох циклів: загальної та професійної підготовки. ОК першого циклу спрямовані на формування компетентностей за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, а ОК професійного циклу спрямовані на поглиблення компетентностей спеціалізації 016.01 Спеціальна освіта. Логопедія. На основі навчального плану для кожного здобувача вищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний навчальний рік. Індивідуальний навчальний план здобувача формується на основі переліку обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін. Формування індивідуального навчального плану ЗВО передбачає можливість індивідуального вибору дисциплін з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівців. Здобувачі вищої освіти поінформовані про механізм вибору дисциплін, що було встановлено під час фокус-груп зі студентами. Здобувачі ОП мають право вибрати тему курсової роботи, визначити її зміст та обирати індивідуальний освітній маршрут для її виконання. При цьому студент отримує постійну методичну підтримку і контроль наукового керівника. ОП передбачає проведення консультацій для здобувачів вищої освіти з вибору окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практика проходить відповідно до Положення про організацію та проведення практики в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://vvp.npu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf та дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Збільшено кількість кредитів на проходження практики (ОК «Навчальна практика» становить 9 кред., ОК «Виробнича практика» – 21; всього 30 кредитів). Відповідно до зауважень переглянуто її зміст та укладено нові угоди з різними базами практик <https://kpoit.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%bo/>. Навчальна практика передбачає ознайомлення зі змістом професійної діяльності логопеда, його функціональними обов'язками, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами у процесі вивчення педагогічних та психологічних дисциплін, формування професійних компетенцій, уміння застосувати у реальних умовах набуті теоретичні знання. Виробнича практика спрямована на формування практичних умінь і навичок психолого-педагогічного і логопедичного обстеження дітей із мовленнєвими порушеннями, проведення навчально-виховної та розвивальної роботи із дітьми дошкільного віку із мовленнєвими порушеннями різного генезу. Зустріч зі стейкхолдерами (на базі яких переважно відбувається практика) засвідчила, що вони задоволені набутими практичними компетентностями здобувачів вищої освіти за ОП. 10 освітніх компонентів нормативного циклу професійної підготовки (Логопедія (за видами порушень), Основи логоритміки, Діагностика логопедичних порушень з логопропедевтикою та ін.) обов'язкової частини навчального плану спрямовані на практичну підготовку здобувачів, що дає можливість сформувати в них практичні навички та фахові компетентності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок повною мірою набувається як в межах викладання освітніх компонентів нормативної частини (наприклад, «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія», «Навчальна та виробнича практики» та ін.), так і в межах варіативної частини («Комунікація з учнями з ООП», «Робота логопеда в закладах ЗЗСО та ІРЦ» та ін.). Захист звітів про проходження практики, курсових робіт також формують у студентів уміння аргументувати та відстоювати прийняті рішення. Під час фокус-груп здобувачі вищої освіти виявили достатній рівень володіння soft skills.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На даний час професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми складає 240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітніх компонентів реалізується через робочі навчальні плани та реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів (що було підтверджено під час проведення фокус-груп зі здобувачами вищої освіти), є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Тижневе навантаження складає від 15 до 20 годин на тиждень в різних семестрах. Аудиторні заняття

складають у середньому 1/3 від загальної кількості годин, визначених для ОК. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, становить 2/3 загального навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Контроль за самостійною роботою передбачено графіком навчального процесу та фіксується розкладом. Задоволення здобувачів вищої освіти щодо співвідношення обсягу окремих освітніх компонентів та фактичного навантаження було з'ясовано під час фокус-груп.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти в рамках ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Тісна співпраця зі стейкхолдерами у результаті якої здобувачі вищої освіти мають можливість відпрацьовувати навички роботи логопеда на практиці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОК, включені до професійної складової освітньої програми, не завжди логічно взаємопов'язані. Так, ОК «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» починає вивчатися з 6 семестру, а він є базовим для засвоєння всіх логопедичних тем. Неузгодженість ПРН з ОК представленими в ОП. Зокрема, ОК 14, 15, 22, 24, 26, 28 містять однаковий зміст, що не відповідає зазначеним навчальним дисциплінам та навчальному плану. У навчальному плані з терміном навчання 1 рік 10 місяців ОК не складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності не дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ЕГ вважає неприпустимим підготовку здобувачів за таким скороченим терміном навчання. Ідентичні силабуси ОК «Основи логоритміки» та «Логоритміка з методикою». Доопрацювати структурно-логічну схему ОП з урахуванням того факту, що ОК «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» є підґрунтям для формування фахових компетентностей. Усунути неузгодженість ПРН з представленими в ОП освітніми компонентами.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 2 з недоліками, що є несуттєвими (дещо порушена логіка в порядку викладання дисциплін, неякісно виписані силабуси). Вирішальним при оцінюванні стала співпраця зі стейкхолдерами, що дає можливість здобувачам вищої освіти відпрацьовувати навички роботи.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП ретельно прописані, чіткі, зрозумілі, достатньо структуровані, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті університету <https://admission.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%do%bo%b2%do%b8%do%bb%do%bo-%d0%bf%d1%80%do%b8%do%b9%do%be%do%bc%d1%83-%d1%83%do%bd%d1%96%do%b2%do%b5%d1%80%do%81%do%b8%do%82%do%b5%do%82%do%83-2021-%d1%80%do%be%do%ba%d1%83/>. Вступ на основі ПЗСО (термін навчання 3.10) проводиться за результатами ЗНО. Вступ на основі ОКР молодшого спеціаліста (термін навчання 1.10) проводиться у формі ЗНО (української мови і літератури) та ЗНО за вибором вступника і фахового випробування (основи педагогіки і психології), яке проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями з використанням комп'ютерної техніки. Вступ на основі ОКР

бакалавра, магістра та спеціаліста (термін навчання 1.10) (Освіта/Педагогіка, Охорона здоров'я) проводиться у формі випробування з біології. Вступ на основі ОКР бакалавра, магістра та спеціаліста (за неспорідненими спеціальностями) (термін навчання 2.10) проводиться у формі випробування з української мови та літератури <https://kpoit.pnu.edu.ua/%d0%b7%d0%bo%d0%b3%d0%bo%bb%d1%8c%d0%bd%d0%bo-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%bo%d1%86%d1%96%d1%8f-2/>. Зауваження попередньої акредитації щодо правил прийому на ОП «Спеціальна освіта» на основі бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю, якими передбачено набір абітурієнтів на строк навчання 1 р. 10 міс., що не дає змогу ЗВО зреалізувати всі компоненти освітньої програми, що представлені в ОП і спрямовані на досягнення ПРН, враховано. Згідно правил прийому набір абітурієнтів у 2021 році здійснювався на термін навчання 2 роки 10 місяців <https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2020/12/8-%d0%94%d0%BE%d0%B4%d0%Bo%D1%82Do%BE%Do%BA-7-2021.pdf>. Творчих конкурсів не передбачено.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому <https://admission.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%bo%d0%b2%d0%b8%d0%bb%d0%bo-%d0%bf%d1%80%d0%b8%d0%b9%d0%be%d0%bc%d1%83-%d1%83%d0%bd%d1%96%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%81%d0%b8%d1%82%d0%b5%d1%82%d1%83-2021-%d1%80%d0%be%d0%ba%d1%83/> вступ на основі ПЗСО проводиться за результатами ЗНО з таких предметів: українська мова і література (коефіцієнт 0,3); біологія (коефіцієнт 0,4); історія України або математика, або іноземна мова, або географія, або фізика, або хімія (коефіцієнт 0,3). Вступ на основі ОКР молодшого спеціаліста проводиться у формі ЗНО (української мови і літератури (коефіцієнт 0,3)), ЗНО за вибором вступника (коефіцієнт 0,3) і фахового випробування (основи педагогіки і психології (коефіцієнт 0,4)) відбувається на термін 1 рік 10 місяців. Аналіз змісту фахового випробування показав, що він не відповідає рівневі вхідних компетентностей спеціальності 016 Спеціальна освіта, оскільки не передбачає з'ясування його повною мірою. Адміністрація ЗВО пояснила, що згідно зі Стандартом вищої освіти бакалаврського рівня може бути перезараховано не більше 120 кредитів. Фокус-групи зі здобувачами вищої освіти, які навчаються за навчальним планом 1 рік 10 місяців, показали, що такої процедури не відбувалося (зокрема й визначення академічної різниці), хоча в п.4.4.2. Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» вона чітко прописана (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka%c2%bb.pdf>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО при регулюванні питання визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності керується відповідним Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf> та Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka%c2%bb.pdf>). До участі у програмах академічної мобільності допускаються студенти, які повністю завершили хоча б один рік навчання за рівнем бакалавра. Для безпосереднього супроводу програми академічної мобільності ВМЗ Університету наказом ректора призначає координаторів академічної мобільності структурних підрозділів, як правило координаторів ECTS. Відбір студентів для участі в програмах академічної мобільності здійснюється конкурсною комісією Університету, з урахуванням: рейтингу навчальної успішності студента, участі у науковій роботі Університету та поза його межами; рівня володіння іноземною мовою; мотивації до участі в академічній мобільності. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін, проходження практик, проведення наукових досліджень здійснює координатор академічної мобільності на підставі наданого учасником освітнього процесу документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, проходження практик кількістю, кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у закладі-партнері. У випадку, якщо учасник освітнього процесу під час перебування у закладі вищої освіти-партнері не виконав навчальну програму, то йому після повернення може бути запропоновано індивідуальний графік і консультації. Практики застосування вказаних правил на відповідній ОП не було, хоча (за запевненням гаранта) укладена низка угод, зокрема й зарубіжними партнерами (установи-члени Міжнародної громадсько-професійної організації «European Academy of Education» («Європейська академія освіти») (м. Леусден (Leusden), Нідерланди (Netherlands), що створює умови для академічної мобільності студентів найближчим часом.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, визначаються в «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf). Згідно Положення, зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін відбувається за заявою здобувача вищої освіти на ім'я керівника структурного підрозділу (декана факультету/директора інституту) на підставі сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу тощо. Здобувачі освіти ОП постійно беруть участь в тренінгах, майстер-класах, семінарах, дистанційних курсах, вебінарах. На сайті університету та соціальних мережах університету й кафедри присутня інформація про курси на платформах дистанційного навчання (Coursera, Prometheus, EdEra тощо). Загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення дисципліни в іншому закладі вищої освіти, має відрізнятись не більше, ніж 25 % обсягу дисципліни, передбаченої навчальним планом університету. Фокус-групи зі здобувачами вищої освіти підтвердили те, що вони ознайомлені з процедурою визнання неформальної освіти та фрагментарно використовували її (як додаткові бали, передбачені силабусами дисциплін), зокрема під час вивчення курсу «Арт-технології в інклюзивному навчанні», «Логопедія» студентам спеціальності 016 «Спеціальна освіта» було надано можливість пройти авторський дистанційний курс «Логопедія на долоні» З. Ленів на безоплатній основі (<https://www.facebook.com/groups/navebinar>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Непоодинокі випадки визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність фактів перезарахування кредитів та визначення академічної різниці при вступі на навчання за скороченим терміном. Проводити індивідуальне перезарахування кредитів та визначати академічну різницю здобувачів вищої освіти при вступі на навчання за скороченим терміном.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості за всіма підкритеріями. У ЗВО наявні правила прийому на освітню програму, які є доступними на сайті університету. Доступ до них не обмежено. Зафіксовані випадки визнання неформальної освіти. Водночас відсутність практики перезарахування кредитів та визначення академічної різниці при вступі на навчання за скороченим терміном дещо знижує оцінку за цією ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Членами ЕГ встановлено, що форми та методи навчання і викладання за ОП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», згідно з яким підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня здійснюється за денною і заочною формами. Під час зустрічей зі студентами і НПП встановлено, що для досягнення програмних результатів навчання використовуються як традиційні, так і інноваційні технології і методи навчання (проективні, діалогічно-дискусійні та тренінгові технології, проблемні, метод ситуаційного аналізу, метод «кейс-стаді», розбір ділової кореспонденції тощо). Аналіз матриці відповідності (таблиця №3) дає підстави стверджувати, що різноманіття форм та методів навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей у ОП (зокрема: використання під час лекційних і практичних занять інтерактивних методів - мозкового штурму, групових дискусій, робота в парах, метод ситуаційного аналізу, розбір ділової кореспонденції). Поєднання практично-орієнтованого та диференційованого підходів сприяє

досягненню заявлених ПРН для кожного ОК. Під час зустрічі зі здобувачами освіти з'ясовано, що вони задоволені процесом навчання, методами і формами. Студенти щорічно проходять опитування щодо задоволеності рівнем викладання на ОП <https://kpoit.pnu.edu.ua/%d1%81%do%b2%do%96%do%82%do%bd%do%96-%do%bf%do%80%do%be%do%b3%do%80%do%bo%do%bc%do%b8/>. На запит ЕГ були надані бланки анкет та результати опитувань. Узагальнені результати щодо опитування студентів за анкетною для здобувачів за 2020-2021 н.р. представлено у додатку до звіту (відп. 8 в акред. каб.). Встановлено, що під час карантину дистанційна освіта в ЗВО реалізується переважно на платформі d-learn. За результатами зустрічей, опрацювання додаткових доказів та інформації було виявлено, що науково-педагогічні працівники користуються академічними свободами, зокрема вибором форм, засобів і методів викладання, проведення наукових досліджень тощо. Академічна свобода здобувачів досягається шляхом врахування їхніх інтересів в освітньому процесі (вибір вибіркових дисциплін), використанням індивідуального підходу у виборі форм, методів і засобів навчання з урахуванням особливостей контингенту студентів, рівня їх підготовленості, інтересів тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Встановлено, що інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання, видів робіт і завдань, методів навчання і викладання за конкретною навчальною дисципліною надається на першому занятті з дисципліни. З силабулами ОК можна ознайомитися на сайті кафедри https://kpoit.pnu.edu.ua/sylabus_logoped/. Види підсумкових форм контролю (екзамен, заліки, диференційовані заліки), тривалість сесій (графік навчального процесу), розклади проведення заліків та екзаменів розміщуються на сайті та на дошках для оголошень. Інформація регламентується відповідними нормативними документами: «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет» права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/vilnuj-vubir.pdf>) та «Порядком вивчення вибіркових дисциплін» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamyvyshchoiosvity-DVNZ-Prukarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefanyka.pdf>). ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання. На кафедрі регулярно проводиться анкетування стейкхолдерів і студентів з метою одержання зовнішньої інформації щодо якості підготовки фахівців. Аналіз силабусів дисциплін (2021 р.), показав, що вони містять систему оцінювання шляхом накопичення балів за різні види робіт. У силабусах зазначено мету, завдання, ПРН дисципліни, але не в усіх ОК ПРН узгоджені зі ПРН ОП. (ОК Логопедія - <https://kpoit.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/21/2021/10/%Do%A1%Do%B8%Do%BB%Do%Bo%Do%B1%D1%83%D1%81-%Do%9B%Do%BE%Do%B3%Do%BE%Do%BF%Do%B5%Do%B4%D1%96%D1%8F-%Do%9E%Do%A1%Do%9D%Do%9E%Do%92%Do%98-%Do%94%Do%98%Do%A1%Do%9B%Do%90%Do%9B%Do%86%Do%AF-.pdf>)

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується шляхом залученням студентів до роботи наукового гуртка «Спеціальна освіта в іменах» (керівник гарант ОП Джус О.В.), проблемної групи «Логопедичні посиденьки» (керівник Матвеева Н.О.), наукових студентських конференцій (Освітня інноватика (Україна-Польща 2021); звітна студентська конференція 2020 р., написання курсових робіт тощо. Зокрема, силбуси ОК Курсова робота (спеціальна педагогіка) представлені на сайті ([https://kpoit.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/21/2021/10/%Do%A1%Do%B8%Do%BB%Do%Bo%Do%B1%D1%83%D1%81_%Do%9A%D1%83%D1%80%D1%81%Do%BE%Do%B2%Do%Bo-%D1%80%Do%BE%Do%B1%Do%BE%D1%82%Do%Bo-%Do%BB%Do%BE%Do%B3%Do%BE%Do%BF%Do%B5%Do%B4%D1%96%D1%8F.pdf](https://kpoit.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/21/2021/10/%Do%A1%Do%B8%Do%BB%Do%Bo%Do%B1%D1%83%D1%81_%Do%9A%D1%83%D1%80%D1%81%Do%BE%Do%B2%Do%Bo-%D1%80%Do%BE%Do%B1%Do%BE%D1%82%Do%Bo-%D1%81%Do%BF%Do%B5%D1%86%D1%96%Do%Bo%Do%BB%D1%8C%Do%BD%Do%Bo-%Do%BF%Do%B5%Do%B4%Do%Bo%Do%B3%Do%BE%Do%B3%D1%96%Do%BA%Do%Bo.pdf)) Здобувачі мають можливість розвивати необхідні компетентності та займатися науковою роботою Центру інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» університету Здобувачі освіти за ОП долучилися до І туру олімпіади з Логопедії 20 лютого 2020: <https://kpoit.pnu.edu.ua/2020/02/20/%d1%96-%d1%82%do%97%do%bd%do%81%do%8c%do%ba%do%be%do%97-%d1%81%do%82%do%b4%do%b5%do%bd%do%82%do%81%do%8c%do%ba%do%be%do%97-%do%be%do%bb/> та планується участь здобувачів у конференціях, конкурсах наукових робіт та олімпіадах зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (корекційна педагогіка) у 2021-2022 н.р. Студенти: 1) Баранович К., Білусяк М., Кулик Є., Лисяк Є., Лукашук І., Паланиця К., Петранюк А., Чорнейчук Я. взяли участь в навчально-методичному семінарі «Інклюзія: змінюємо на краще життя і навчання ВСІХ дітей» (5 жовтня 2021). 2) Зіник Т. - у конкурсі для студентів на здобуття стипендії від Благодійного Фонду «Повір у себе». 3) Бабець М., Варишук І., Зорій В., Іванишин І., Легоняк А., Максимюк У., Ожга Х., Сливчук М., Сорохан А., Степанчук Б., Шимкович М. - в семінарі «Розвиток мовленнєвих навичок у дітей з розладами спектру аутизму» (26 вересня 2019) під керівництвом Др. Ханни Сенфорд-Келлер (Hannah Sanford-Keller) – логопеда, викладачки Орегонського університету охорони здоров'я та науки (Oregon Health

& Science University) у США. Під час зустрічі з гарантом та вивчення матеріально-технічної бази з'ясовано, що посилена робота НПП в напрямку поповнення бібліотечного фонду за рахунок введення літературних джерел до електронного репозитарію.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), викладачі університету мають постійно оновлювати зміст освітніх компонентів ОП, що реалізуються на основі аналізу сучасних досягнень в галузі спеціальної освіти. Під час зустрічі з НПП встановлено, що викладачі беруть активну участь в обговоренні теоретичних і методичних аспектів спеціальної освіти під час роботи науково-практичних конференцій, семінарів і круглих столів з метою ознайомлення здобувачів з сучасними досягненнями науки, що підтверджується списком публікацій, зокрема статей у Scopus, WOS, фахових виданнях (Табл. 2 Зведена інформація про викладачів (<https://office.naq.gov.ua/v1/form-se/4834/view>)). Однак, аналіз силабусів та робочих програм, поданих на запит ЕГ (затверджені у 2021 р.), дозволив встановити наявність застарілої літератури в робочих програмах багатьох ОК («Основи невропатології та патопсихології» 1957, 1961, 1962, 1968, 1977, 2012 р. (найсучасніша) ас. Яцишин Н.Я.), «Основи медичних знань в галузі спеціальної освіти» 1991, 1997, 1999, 2008, 2009 р. доц. Лапковський Е.Й.), «Спеціальна психологія» доц. Мицько В.М. та ін.), що ставить під сумнів системний їх перегляд та оновлення. Відсутні посилання на публікації НПП випускової кафедри за навчальною дисципліною в силабусах ОК., наявність старших ніж 10-річної давності джерел, що знижує якісний рівень ознайомлення здобувачів із новітніми вітчизняними та зарубіжними науковими тенденціями. На запит ЕГ надано витяги з протоколів кафедри №11 від 28.05.20 р та №11 від 18.03.21 р. (відповідь з в акр. каб.) про врахування пропозицій членів ЕГ під час попередньої акредитації, студентів і роботодавців. Під час зустрічі зі стейкхолдерами (Бойчук Н.Р., Якимів О.Р., Фіцич М.В., Михайлова Л.М. та ін.) встановлено, що ними надано пропозицію щодо збільшення кількості кредитів на практику, залучення фахівців-практиків до підготовки здобувачів за ОП. Аналіз поданої документації та результатів анкетування студентів і роботодавців показав достатній рівень задоволеності змістом і якістю підготовки здобувачів за ОП «Спеціальна освіта».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У межах Стратегії інтернаціоналізації діє Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://ic.pnu.edu.ua/стратегія-інтернаціоналізації/> Здобувачів, які беруть участь у міжнародних програмах обміну, наукових проектах чи стажуванні, на цій ОП немає. ЕГ було надано сертифікати про проходження Міжнародного стажування викладачами Ленів З.П. (Juraj Dobrila University of Pula (Croatia), Джус О., Мицько В., Сидорик Ю. та участі в багатьох міжнародних проектах.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчання та викладання за ОП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу; методи та прийоми засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу поєднанні з практико-орієнтованим навчанням

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Зміст окремих ОК недостатньо відповідає науковим досягненням та сучасним практикам у галузі спеціальної освіти. Відсутність практики академічної мобільності здобувачів даної ОП. Не оприлюднюються узагальнені результати анкетування студентів і роботодавців. Рекомендовано: Оприлюднювати та узагальнювати результати анкетування студентів і роботодавців. Поновити списки літературних джерел у силабусах та робочих програмах ОК сучасними науковими досягненнями. Доповнити зміст ОК ОП сучасними вітчизняними і зарубіжними дослідженнями зі спеціальної та інклюзивної освіти. Залучати здобувачів до національної та міжнародної співпраці (академічної мобільності), участі в міжнародних, всеукраїнських конкурсах наукових робіт зі спеціальності, конференціях, проектах тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному Критерію 4. Освітній процес поєднує традиційні та інноваційні форми і методи навчання і здебільшого відповідає студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Водночас, необхідно змінити та оновити зміст деяких ОК. Окреслені зауваження щодо відсутності академічної мобільності та перегляду ОК носять рекомендаційний характер, усунення яких сприятиме удосконаленню освітнього процесу за ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми і методи оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є валідними та зрозумілими, забезпечуються низкою нормативно-правових документів, зокрема: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р. (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/polozhennya2020_org_os_proc_new.pdf), Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>). Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за ОП «Спеціальна освіта» передбачено проведення поточного та підсумкового контролю. Форми проведення контрольних заходів у межах ОК обираються НПП залежно від особливостей і програмних результатів навчання. Аналіз змістового наповнення слабучів і робочих програм продемонстрував недостатньо чітко визначення методів контролю та зрозумілості окресленої системи нарахування балів з різних видів навчальної діяльності за результатами вивчення окремого ОК (наприклад, «Навчальна практика», «Виробнича практика», «Курсова робота» та ін.). У процесі вивчення дисциплін НПП не передбачено використання різнорівневих видів завдань. В РП навчальних дисциплін не зазначені критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності, відсутні завдання самостійної роботи та питання підсумкового контролю, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (с. 36) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf). Аналіз організації та навчальних матеріалів, представлених в системі дистанційного навчання (d-learn) показав відсутність у цих документах якісних та кількісних критеріїв оцінювання завдань для різних форм роботи. Аналіз змістового наповнення на дистанційній платформі ОК Логопедія (дизартрія), ОК Логопедія (алалія, афазія) та ін. не відповідає реальному стану змісту цих дисциплін. У цілому, за результатами зустрічі зі здобувачами підтверджено факт обізнаності студентів з критеріями оцінювання програмних результатів навчання, формами контролю та особливостями проведення поточного і підсумкового контролю.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (<https://cutt.ly/bko2Vue>). Експертною групою встановлено, що відповідно до навчального плану атестація здобувачів відбуватиметься у формі складання комплексного екзамену з фахових дисциплін. Аналіз програми комплексного іспиту (2020 р), який представлений на сайті не містить змін, які були рекомендовані ЕГ при попередній акредитації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється комплексом документів ЗВО, які розміщені у відкритому доступі на сайті університету: «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з

організації освітнього процесу”, “Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів” та ін. Об’єктивність НПП під час сесії забезпечується процедурою проведення семестрового екзамену в тестовій формі, визначеними критеріями оцінювання, прописаними в РП, створенням комісії для захисту результатів практик, курсових робіт тощо. Представники студентського самоврядування обізнані в питаннях своїх прав щодо оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів згідно зазначених вище положень. Даний факт підтверджено у розмові зі студентами. Спількування з НПП та здобувачами дало можливість встановити, що випадків оскарження результатів проведення контрольних заходів на ОП не було. У процесі зустрічі з гарантом, НПП та здобувачами освіти було підтверджено інформацію про своєчасне ознайомлення з формами проведення контрольних заходів, про права здобувачів освіти та ін. Важливою складовою заходів із запобігання проявам зловживань службовим становищем під час екзаменів є доведення до здобувачів інформації про телефон довіри та конфіденційний пункт прийому письмових заяв та пропозицій «Поштова скринька ректора», що було продемонстровано при огляді матеріально-технічного забезпечення.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика і процедури дотримання академічної доброчесності регулюється відповідними документами: Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ, Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” та ін. (<https://pnu.edu.ua/>). В університеті регулярно проводяться семінари та заняття з популяризації питань етики та академічної доброчесності. Зокрема 20 жовтня 2021 р.у форматі онлайн відбулося чергове заняття університетської школи академічної доброчесності, приурочене до Міжнародного дня академічної доброчесності (<https://pnu.edu.ua/blog/2021/10/21/33396/>). Викладачі у процесі викладання дисциплін популяризують знання про Положення та умови дотримання АД в навчальному процесі. Під час зустрічі зі студентами було з’ясовано, що здобувачі (особливо першого курсу) даної ОП ознайомлені з питаннями «академічної доброчесності», це підтверджується їхньою орієнтацією у нормативних документах, реалізацією зазначених у Положеннях процедур та відсутністю проявів академічної недоброчесності на ОП. На зустрічі з адміністративним персоналом, начальником навчально-методичної частини встановлено, що у ЗВО застосовується єдина програма для перевірки унікальності текстів Unicheck. Відповідальність за це покладено на викладачів випускової кафедри (керівників дослідних проєктів). Було відмічено, що відповідальність за дотримання академічної доброчесності лягає на здобувача (шляхом надання довідки про унікальність власної роботи) та викладача, що перевіряє цю роботу. Рекомендації ЕГ за результатами попередньої акредитації не враховано, зокрема ОК «Основи наукових досліджень» не включено до навчального плану як нормативну дисципліну.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Використання тестування для контролю знань здобувачів вищої освіти в період змішаного та дистанційного навчання. Проведення університетських заходів щодо популяризації питань етики та академічної доброчесності .

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В робочих програмах не представлені критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності та форми проведення підсумкового контролю. Не дотримані вимоги структури робочих програм навчальних дисциплін, що передбачені нормативними документами. Незрозуміла форма виконання завдань самостійної роботи, представленої в силабусах. Не оновлена програма комплексного атестаційного іспиту. Надавати здобувачам вищої освіти інформацію у доступний і зрозумілий спосіб про систему накопичення балів з різних видів навчальної діяльності за результатами вивчення окремого ОК, під час проходження практики (за завданнями) та про критерії оцінювання завдань самостійної роботи, поточного та семестрового контролю. Внести відповідні зміни в РП і силабуси ОК, чітко прописати форму проведення самостійної роботи та семестрового контролю (представити питання для підсумкового контролю, приклади тестових завдань тощо) та критерії оцінювання. Оновити програму комплексного атестаційного іспиту.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Незважаючи на недостатній рівень представлення системи накопичення балів з різних видів навчальної діяльності за результатами вивчення окремого ОК в робочих програмах та недотримання вимог структури робочих програм навчальних дисциплін, експертна група дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за критерієм 5, а виявлені слабкі сторони можуть бути усунені в найближчий час.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

У результаті аналізу звіту про самооцінювання (таблиця 2 «Зведена інформація про викладачів»), інформації про проходження викладачами стажування, а також інтерв'ювання гаранта освітньої програми, науково-педагогічних працівників, які працюють на ОП, було встановлено, що академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, не у всіх відповідає спеціальності 016 Спеціальна освіта. Серед 11 викладачів (5 за основним місцем роботи, 3 за сумісництвом та 3 за суміщенням), які забезпечують викладання ОК професійного блоку, доц. Ленів З.П., доц. Матвеева Н.О., доц. Чупахіна С.В. та сумісники Яцишин Н.Я., доц. Данілавичюте Е.А. мають відповідну освіту зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Аналіз списку публікацій НПП, які забезпечують викладання на ОП (Яцишин Н.Я., Лапковський Е.Й та ін.), показав низьку активність щодо забезпечення ОК авторськими навчально-методичними та посібниками для самостійної роботи, методичними вказівками та іншими розробками. Отже, бажано активізувати публікаційну активність НПП з метою підвищення якості викладання на ОП. Під час зустрічі з гарантом та НПП встановлено, що з 1.10.2021 відбулися зміни в кадровому складі кафедри та до підготовки здобувачів долучилися фахівці-практики та сумісники за фахом. Це - доц. Січкачук Н.Д, викл. Чулак Л.Й. та викл. Якимів О.Р.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Ліцензійних умов, згідно з Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників (<https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/01/Положення.pdf>) прийом на посади науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників здійснюється на конкурсній основі. Процедура конкурсного добору викладачів ОП передбачає: надання звіту про виконану науково-педагогічну роботу, списку наукових праць, свідоцтва про підвищення кваліфікації, наукової активності викладача, рейтинг викладача на підставі опитування студентів «Викладач очима студентів». На зустрічах з фокус-групами було підтверджено прозорість та відкритість конкурсного відбору НПП. Існують певні труднощі щодо залучення висококваліфікованих фахівців зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Адміністрація направляє НПП до навчання в аспірантурі зі спеціальності. З метою реалізації ОП залучені як штатні викладачі, так і сумісники, що свідчить про зацікавленість керівництва ЗВО в цих питаннях.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, що з'ясовано на підставі їх інтерв'ювання, ознайомлення з договорами баз практик. Під час проведення фокус-груп з гарантом та стейкхолдерами з'ясовано, що роботодавці залучаються до освітнього процесу під час проведення спільних семінарів, круглих столів, проходження практики та викладання дисциплін. Роботодавці висловлюють свої побажання відносно удосконалення освітнього процесу, які враховуються, про що засвідчив протокол засідання кафедри 28.05.2020 р (протокол № 11) та 2.03.2021 р. (протокол № 10). Відповідно до пропозицій роботодавців, було збільшено кількість кредитів на практику та конкретизовано і поглиблено її зміст. Змінено назви дисциплін професійно орієнтованого спрямування, про що зазначено у протоколі засідання кафедри.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків та роботодавців, що з'ясовано на підставі інтерв'ювання гаранта ОП, викладачів, студентів та роботодавців. Зокрема, під час зустрічі з НПП і роботодавцями встановлено, що до проведення занять залучені: Якимів О.Р. – директорка Вигодської спеціальної

школи Івано-Франківської обласної ради, Яцишин Н.Я. – дитячий невролог і психіатр, Чулак Л.Й. – логопед-практик та ін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Система професійного розвитку академічного складу ЗВО регламентується Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Ek3RkvH>), Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи кафедри ДВНЗ тощо. НПП мають змогу щорічно проходити тренінги, стажуватися в Україні та за кордоном за програмами обміну. Університет створив сприятливі умови для професійного розвитку викладачів на ОП Спеціальна освіта. У результаті вивчення нормативно-правових документів, інтерв'ювання гаранта освітньої програми і науково-педагогічних працівників та запиту ЕГ було встановлено, що регулярно відбуваються рейтингові оцінювання роботи кафедр університету (<https://cutt.ly/ok3RYKI>), викладачів (<https://cutt.ly/6k3RGWb>) (відповідно до Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника») та внутрішній аудит роботи кафедр з питань навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Викладачі випускової кафедри пройшли підвищення кваліфікації за кордоном (Джус О.В., Ленів З.П.) та в Україні (Джус О.В., Сидорик Ю.Р., Мицько В.М.). Викладачі: Джус О.В., Мицько В.М., Сидорик Ю.Р. залучені до участі в міжнародних проєктах.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Аналіз нормативно-правових документів, документів запиту ЕГ, фокус-групи підтвердили відомості, викладені у самоаналізі про існування чіткої, документально регламентованої та ефективної системи стимулювання розвитку викладацької майстерності. Викладачі випускової кафедри мають можливість пройти різні види підвищення кваліфікації та стажування. У ЗВО передбачено кошти на преміювання за результатами публікації статті в наукометричних баз Scopus та Web of Science, стимулювання творчої праці й педагогічного новаторства, зміною годин навчального навантаження тощо. Але на прохання ЕГ під час зустрічі з адміністрацією не було надано інформації щодо відзнак та заохочень НПП випускової кафедри за останній період (2-3 роки). На сайті кафедри зазначено, що тільки Джус О.В. нагороджена Почесною грамотою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2020).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедура конкурсного добору викладачів О П є прозора. У ЗВО та на акредитованій ОП існує та функціонує нормативна база для розвитку та заохочення кадрів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Частина викладачів, задіяних у реалізації ОП, хоча й мають здобутки в науковій діяльності, проте їхні наукові інтереси недостатньо узгоджуються з ОК, які вони викладають. Відсутня система рівномірного заохочення НПП закладу (лише 1 викладач кафедри має подяку від ЗВО). Рекомендовано: Посилити відповідність знань та умінь НПП щодо підготовки фахівця зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Активізувати публікаційну активність НПП з метою підвищення якості викладання на ОП. Переглянути та винайти можливість відзначити та заохотити НПП випускової кафедри.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Незважаючи на зміни, у 2021-2022 н.р. у складі НПП (частковому долученні професіоналів-практиків за сумісництвом чи погодинній оплаті), ЕГ вважає, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, які забезпечують ОК ОП, потребує додаткових напрацювань для якісної організації освітнього процесу у напрямі підготовки фахівця зі спеціальної освіти.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У результаті огляду матеріально-технічних ресурсів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника ЕГ пересвідчилася у спроможності університету забезпечити досягнення цілей і ПРН, визначених ОП. Відповідно до Статуту (<https://cutt.ly/jRESAyP>) та інших документів, які стосуються матеріально-технічного забезпечення (<https://cutt.ly/4ROhMG7>), на факультеті є достатня кількість аудиторій, обладнаних комп'ютерною технікою та мультимедійними засобами, наявна бібліотека (фонд якої постійно оновлюється). Базою для отримання вищої освіти фахівців спеціальностей слугують аудиторні приміщення корпусу 3. № 5) 108 а, 105, 112, 116 (усі обладнані мультимедійною технікою, та корпусу 1 аудиторне приміщення 307 (комп'ютерний клас), які розміщені у гуманітарному та головному корпусах ПНУ. В університеті є кілька їдалень, кафетеріїв, спортзали, спортивні майданчики, актові зали, конференц-зал (аудиторія 25), медичний пункт. Студенти мають можливість жити у гуртожитках (по 2-3 особи в кімнаті), оплата за гуртожиток є доступною (520 грн. на місяць) та здійснюється за рік (<https://cutt.ly/NROjFxr>). Проте, в гуртожитку, де проживають студенти даної спеціальності, немає кімнати для самопідготовки. Продемонстровані МТР є цілком доступними та безоплатними для студентів та НПП. У здобувачів є вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та сайту бібліотеки (<https://cutt.ly/hROj8ho>), який надає можливість скористатися системою каталогів та картотек, періодикою, ознайомитися з новими надходженнями та скористатися цифровим репозиторієм (<https://cutt.ly/vROj7Zt>) тощо. ЕГ зазначає, що продемонстроване матеріально-технічне забезпечення є достатніми для реалізації ОП та сприяє досягненню цілей, завдань, ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ для викладачів та здобувачів вищої освіти до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів, що було підтверджено на зустрічах з академічним персоналом та студентами ОП "Спеціальна освіта". Також здобувачі зазначили, що мають вільний доступ до всіх наявних інформаційних джерел - електронні ресурси бібліотеки (<https://cutt.ly/qROkHsc>), цифровий репозиторій (<https://cutt.ly/LROkK4q>), віртуальні виставки (<https://cutt.ly/QROkXnw>), безоплатна послуга визначення індексу УДК (<https://cutt.ly/dROk21n>), доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science, електронних ресурсів України та світу. Територія університету забезпечена безкоштовним безпроводним інтернетом (Wi-Fi), що охоплює корпуси, гуртожиток та читальні зали бібліотеки. Також всі учасники освітнього процесу мають можливість працювати в бібліотеці у позанавчальний час. В університеті функціонує навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://cutt.ly/bROxEBS>), Молодіжний центр PARAGRAPH (<https://cutt.ly/tROzGIt>); Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» (<https://cutt.ly/eROz22c>), Ресурсний центр з інклюзивної освіти (<https://cutt.ly/UROxp6w>), Міжнародний науковий центр "Обсерваторія" (<https://cutt.ly/3ROzCgu>), що свідчать про бажання ПНУ ім. В. Стефаника вдосконалюватись та робити освітнє середовище максимально комфортним для здобувачів вищої освіти.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В ЗВО створена "Скринька довіри", урядова гаряча лінія (<https://ukc.gov.ua/>), телефон довіри (<https://cutt.ly/xRAKabM>) та вказана електронна пошта (rector@pnu.edu.ua), на яку можна відправляти повідомлення, що свідчать про бажання ПНУ ім. В. Стефаника вдосконалюватись та робити освітнє середовище максимально відкритим для здобувачів вищої освіти. За потреби, студенти мають можливість звернутися за допомогою до кураторів, які закріплені за кожною з груп, за консультацією психологічної служби, студентського самоврядування та профкому. В університеті проводяться постійні заходи для забезпечення високого рівня безпеки в умовах поширення коронавірусної хвороби (дезінфекція рук при вході у приміщення університету та гуртожитків), про що ЕГ пересвідчилася на фокус-зустрічі з ознайомлення матеріально-технічної бази закладу. Дотримання техніки безпеки та протиепідемічних заходів в університеті забезпечується низкою нормативно-правових документів (<https://cutt.ly/pROcqoA>) (<https://cutt.ly/mROcTcj>). Також функціонує навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://cutt.ly/ARAAB3r>), провідним завданням якої є системний психологічний супровід навчально-виховного процесу. Лабораторія організовує та проводить заходи, спрямовані на покращення взаємодії та взаємодопомоги у розв'язанні освітніх, культурних, правових та інших проблем студентів. Регулярно проводяться

психологічні тренінги, онлайн-семінари та анкетування щодо мотивації до навчання (<https://cutt.ly/LRAJO8t>). З аналітичної довідки 2021 н.р. слідує, що майже 100 % студентів погоджуються з тим, що на РВО «бакалавр» ОП «Спеціальна освіта» добре організований сучасний освітній процес, надаються якісні послуги навчання кваліфікованими фахівцями, є гнучкість в навчанні, справедливість та зрозумілість в оцінюванні та їх задовольняють матеріально-технічні ресурси ЗВО, що було підтверджено студентами під час інтерв'ювання (<https://cutt.ly/VR33wt8>). Потреби та інтереси здобувачів визначаються шляхом тісних взаємовідносин між адміністративним персоналом, деканатом, кураторами, студентським самоврядуванням. Студенти ОП «Спеціальна освіта» підтвердили задоволеність комфортним та безпечним освітнім середовищем, яке задовольняє їх потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка забезпечується ректоратом, адміністративним персоналом, викладацьким складом кафедри, деканатом, Студентським сенатом (<https://cutt.ly/oRAKYWE>) і профкомом (<https://cutt.ly/cRAKSFJ>). Освітня підтримка забезпечується проведенням навчальних занять, самостійних робіт, практичної підготовки, контрольних заходів з використанням системи електронного навчання. Організаційна підтримка забезпечується деканатом, кураторами, органами студентського самоврядування, профкомом, які беруть активну участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи. Щодо інформаційної підтримки: студенти завжди мають можливість звернутися до ректора, адміністративного персоналу, викладачів за консультацією, що підтвердилося на онлайн зустрічах, функціонує електронна система підтримки навчання (<https://cutt.ly/qRAX4ln>). Для ефективного інформування всіх учасників освітнього процесу закладом забезпечено доступ до мережі Internet у всіх приміщеннях та корпусах університету та гуртожитків, ЗВО має офіційні канали у соціальних мережах: Facebook (<https://cutt.ly/TRACiip>), Instagram (<https://cutt.ly/NRACsOo>), Telegram (<https://cutt.ly/pRACgwt>), YouTube (<https://cutt.ly/aRAClNa>), Twitter (<https://cutt.ly/WRACYux>). Проте, ЕГ помітила, що здобувачі вищої освіти не ознайомлені з критеріями оцінювання різних видів навчальної діяльності та підсумкового контролю, що свідчить про деякі прогалини в системі інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти. На рівні університету діє консультативна та соціальна підтримка, що забезпечується навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://cutt.ly/nRACsFG>), яка працює зі здобувачами дистанційно і в період карантинних умов, проводячи додаткові дослідження щодо: академічної комунікації в умовах карантину (<https://cutt.ly/BRAVuAY>), навчання в умовах карантину (<https://cutt.ly/qRABp22>), життя на карантині: турботи і проблеми для НПП (<https://cutt.ly/ORABDNw>) тощо. Проводиться низка тестувань: на першому курсі проводиться дослідження ціннісно-орієнтаційної сфери першокурсника, його професійної спрямованості; на другому – щодо адаптивних можливостей студента в умовах вищої школи; на третьому – мотивації до навчальної діяльності; на четвертому – професійної ідентифікації. Обмін інформацією відбувається через сайт університету (<https://pnu.edu.ua/>), сторінки у соціальних мережах та Центр інноваційних технологій (<https://cutt.ly/4RAVSkK>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ПНУ ім. В. Стефаніка унормовано процес реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами Статутом університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>) та Положенням про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у ВНЗ (<https://cutt.ly/xRANyIr>), у розділі VIII Правил прийому у 2021 році наведено спеціальні умови участі в конкурсному відборі абітурієнтів з ООП (<https://cutt.ly/YRA76yo>). Студенти, які мають інвалідність, матері дітей до 1 року можуть навчатися за індивідуальним графіком. Здобувачі з ООП можуть повноцінно здобувати вищу освіту за допомогою елементів системи дистанційного навчання (<https://cutt.ly/eRA5hkX>). При онлайн-огляді матеріально-технічної бази ЕГ пересвідчилась у тому, що навчальні корпуси та гуртожитки доступні для осіб з ООП. Безбар'єрність корпусів та аудиторій забезпечується наявністю пандусів при вході до будівель, зручно облаштована туалетна кімната для таких осіб в університеті, наявний ліфт (<https://cutt.ly/YROkUYg>). Зі слів голови Профкому студентів Дюка Назарія стало відомо, що табличок зі шрифтом Брайля та сигнальних обмежувальних стрічок при вході до корпусів університету та гуртожитків немає. Здобувачі з ООП на цій ОП в даний момент не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика вирішення конфліктних ситуацій у ПНУ ім. В. Стефаніка регулюється Статутом університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>), Положенням про відділ запобігання корупції (<https://cutt.ly/2ROzeoK>) та діє Антикорупційна програма (<https://cutt.ly/eRSqEBm>). У закладі функціонує відділ запобігання та виявлення корупції (<https://cutt.ly/uRA6PaR>), який забезпечує приймання та розгляд повідомлень, в тому числі від викривачів про можливі факти вчинення працівниками університету корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень,

інших порушень Закону України «Про запобігання корупції». Повідомлення надсилаються на електронну адресу (jurij.kostelej@pnu.edu.ua) або ж бажаючі можуть зателефонувати працівникам відділу (<https://cutt.ly/CRSqB17>). У разі виникнення конфліктних ситуацій, як було зазначено головою Студентського сенату університету Наталією Котурбаш, здобувачі вищої освіти мають звернутися до ОСС, яке разом з деканатом обговорює план дій, щоб вирішити цей конфлікт, також вона зауважила, що конкретні процедури вирішення конфліктних ситуацій залежать від суті та характеру конфліктів. Зустрічі з фокус-групами показали, що учасникам освітнього процесу невідома процедура вирішення конфліктних ситуацій та виявлення корупції. Ними було заявлено, що випадків сексуальних домагань, дискримінації та корупції в університеті не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ПНУ ім. В. Стефаника забезпечує для здобувачів вищої освіти: безоплатний доступ до інфраструктури університету; комфортне і безпечне освітнє середовище для академічної співпраці та в позааудиторний час з відповідним технічним оснащенням; потужну наукову бібліотеку, її ресурси та роботу в режимі онлайн; всебічну підтримку здобувачів вищої освіти на всіх рівнях (консультативний, освітній, інформаційний); функціонування навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутня кімната для самопідготовки в гуртожитку № 1, де проживають здобувачі вищої освіти, які навчаються на спеціальності 016 Спеціальна освіта Відсутність табличок зі шрифтом Брайля та сигнальних обмежувальних стрічок при вході до корпусів університету та гуртожитків Сприяти ефективному розвитку системи інформування здобувачів вищої освіти щодо механізмів вирішення конфліктних ситуацій та про систему накопичення балів з різних видів навчальної діяльності, про критерії оцінювання завдань для самостійної роботи, поточного та семестрового контролю Забезпечити наявність у гуртожитку № 1 кімнати для самопідготовки студентів даної спеціальності Зробити таблички зі шрифтом Брайля та сигнальні обмежувальні стрічки при вході до корпусів університету та гуртожитків

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Політика освітнього середовища ПНУ ім. В. Стефаника врегульована відповідними документами, які забезпечують здобувачам ОП освітню, організаційну, соціальну, консультативну, психологічну підтримку. Університет забезпечує здобувачів ОП матеріально-технічними ресурсами, безоплатною та безпечною інфраструктурою. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 7 з недоліками, що є несуттєвими (недостатньою мірою здійснюється інформування здобувачів вищої освіти щодо процедур врегулювання конфліктних ситуацій та критеріями оцінювання різних видів навчальної діяльності та підсумкового контролю; відсутня кімната для самопідготовки в гуртожитку № 1, де проживають здобувачі вищої освіти, які навчаються на спеціальності 016 Спеціальна освіта; відсутність табличок зі шрифтом Брайля та сигнальних обмежувальних стрічок при вході до корпусів університету та гуртожитків).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ПНУ ім. В. Стефаника керується низкою положень та документів, які регулюють процес процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми: Статутом університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>), Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/xRYToQ9>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/8RYUopU>), Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/tRYYdgh>), Положення про організацію та проведення практики (<https://cutt.ly/gRYYku3>), Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/6RYYIDo>), Положення про порядок зарахування результатів неформальної

освіти (<https://cutt.ly/fRYYNv>), Положення про освітні програми (<https://cutt.ly/xRY8da>), Методичні рекомендації з розробки освітньо-професійних і освітньо-наукових програм та навчальних планів (<https://cutt.ly/oRYBNKI>), Положення про проєктні групи та групи забезпечення з розроблення та запровадження освітніх програм (<https://cutt.ly/DRYB8Ws>). Вони розміщені у вкладках Документи (<https://cutt.ly/IRYUYjo>) та Положення (<https://cutt.ly/3RYUAoI>) на головній сторінці закладу та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. На етапі проєктування освітньої програми всі зацікавлені сторони могли ознайомитись з проєктом ОП та внести пропозиції (<https://cutt.ly/SRYNt1O>), які були обговорені на засіданнях кафедри.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В університеті функціонує Студентський сенат (<https://cutt.ly/URFwSWm>), який керується відповідним положенням (<https://cutt.ly/BRFwYfk>) і є безпосереднім органом зв'язку студентів з ректоратом, адміністративним персоналом та викладачами. Представники студентського самоврядування входять до складу вчених рад Інституту, університету, Ради з якості, на яких обговорювався проєкт ОП, затверджувалась ОП зі змінами та доповненнями, прийнятими за результатами її перегляду; долучаються до регулярних зустрічей з здобувачами ОП, що проводяться кафедрою, в межах яких відбувається обговорення проблем, пов'язаних з освітнім процесом; збираються запити від студентів, аналізують та висвітлюють під час зустрічей. У ході спілкування зі студентами, студентським самоврядуванням та викладачами вдалося з'ясувати, що здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП "Спеціальна освіта" та інших процедур забезпечення її якості. Зокрема, здобувачі вищої освіти вносили свої пропозиції щодо покращення ОП, про що свідчить протокол № 11 (<blob:https://office.naqa.gov.ua/39fd550f-62ad-40fe-8092-88c1edafc6dd>), де студентки: Аделіна Сорохан (СО-21) запропонувала ввести до навчальних планів дисципліну «Артикуляційна гімнастика»; Ірина Матіїв (СО-2 ст) наголосила на важливості курсу «Організація діяльності асистента вчителя в інклюзивному освітньому просторі»; Анастасія Легоняк (СО-21) запропонувала більше уваги приділити питанням роботи із дітьми з тяжкими порушеннями мовлення. Проте, ЕГ помітила, що здобувачам не доводиться інформація про врахування їхніх пропозицій щодо покращення ОП. З фокус-зустрічей ЕГ пересвідчилась, що гарант ОП проводить регулярні зустрічі зі здобувачами для обговорення змісту ОП. Регулярно проводяться анонімні онлайн-опитування здобувачів гарантом ОП (<https://cutt.ly/ARFrakI>) та Центром дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності "Викладач очима студентів" (<https://cutt.ly/gRFrWRK>) результати яких доводяться до відома викладачів, обговорюються на Вчених радах інституту та засіданнях кафедри, що дає можливість визначити напрями покращення роботи викладачів та перегляду ОП. Будь-хто зі здобувачів вищої освіти може внести свої пропозиції до ОП, надіславши їх на адресу (kroit@pnu.edu.ua) чи за посиланням (<https://cutt.ly/vRFr7TK>). Здобувачі, які навчаються на цій ОП, є активними учасниками органів студентського самоврядування, зокрема Харук Іванна та Степанчук Боженя, що підтвердилось на фокус-зустрічі з представниками ОСС.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЗВО відповідально ставиться до участі роботодавців в організації та реалізації освітнього процесу: залучення їх до розробки та обговорення ОП 2021 року (<blob:https://office.naqa.gov.ua/58e78ea5-7e71-413b-a940-01916dff6827>), організація та проведення практичного навчання здобувачів на базі практик, з якими підписані договори про співпрацю (<https://cutt.ly/kRSew8I>). Під час зустрічі зі стейкхолдерами було підтверджено, що вони залучалися до розробки цілей ОП та ПРН, зокрема Якимів О.Р. – директор Вигодської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради; Гретчук З.Я. – директор комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр Івано-Франківської міської ради», зазначили, що запропонували створити практично орієнтовану програму. Роботодавці залучені до спільного проведення наукових конференцій, семінарів, круглих столів, навчальних та виробничих практик студентів (<blob:https://office.naqa.gov.ua/d5d33490-079c-45bc-88aa-f7dbcc27c9ec>). Проаналізувавши результати анкетування, яке проходили роботодавці щодо організації освітнього процесу на спеціальності 016 Спеціальна освіта, ЕГ дійшла висновку, що абсолютна більшість представників роботодавців погоджуються (повністю, або швидше) з тим, що на даній спеціальності добре організований сучасний освітній процес, надаються якісні послуги навчання (<https://cutt.ly/SRSyXDW>). Відповідно до пропозицій роботодавців, на ОП було збільшено кількість кредитів на практику та конкретизовано і поглиблено їх зміст.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В університеті функціонує Асоціація випускників (<https://cutt.ly/sRSieBD>). Кафедра підтримує добрі відносини з випускниками у чому переконалась ЕГ під час фокус-зустрічей. На сайті кафедри наявна вкладка "Випусники", де представлена інформація про місце працевлаштування кожного з випускників даної спеціальності (<https://cutt.ly/TRSu2if>). Окрім цього, представлена анкета для здобувачів, які закінчили навчання на ОП у червні 2021 року та її результати, щодо організації освітнього процесу на даній спеціальності (<https://cutt.ly/kRSourY>). Також, представлені позитивні відгуки стейкхолдерів про здобувачів, які проходять практику

(<https://cutt.ly/bRSiVQx>). На фокус-зустрічах ЕГ пересвідчилась у тому, що низка студентів працюють у системі спеціальної та інклюзивної освіти: Ткачук Оксана, Карпін Наталія, Матвіїв Ірина, Тонюк Діана, Новоселюк Іванна. Проте, ЕГ виявлено, що процедуру збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників в університеті та кафедрі не налагоджено.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО реалізується низкою положень: Статутом університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>), Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/xRYToQ9>), Колективним договором (<https://cutt.ly/fRYUcRY>), Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/8RYUopU>), Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/tRYydgh>), Положенням про організацію та проведення практики (<https://cutt.ly/gRYYku3>), Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/6RYYIDo>), Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти (<https://cutt.ly/fRYYNay>), Положенням про освітні програми (<https://cutt.ly/xRYy8da>) та ін. Вони розміщені у вкладках Документи (<https://cutt.ly/lRYUYjo>) та Положення (<https://cutt.ly/3RYUAoI>) на головній сторінці закладу та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. У ЗВО реакція внутрішньої системи якості щодо виявлення та усунення недоліків на ОП відбувається за участі Центру забезпечення якості освіти (<https://cqa.rpu.edu.ua/>), який аналізує результати попередніх акредитацій, визначає проблемні питання. Окрім цього, однією з процедур внутрішнього забезпечення якості є проведення внутрішнього аудиту, який здійснюється щонайменше один раз на рік. Під час здійснення минулорічного аудиту щодо даної ОП були виявлені недоліки, які кафедра виправила: - посилила участь викладачів у науковій та публікаційній діяльності у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, підвищила рівень активності НПП щодо проходження національного та закордонного стажування й участі у наукових проєктах за спеціальністю «Спеціальна освіта»; - поглибила співпрацю з провідними фахівцями галузі; - оприлюднила на сайті кафедри форми для надання пропозицій до ОП (<https://cutt.ly/aR7xqPT>). У ПНУ ім. В. Стефаніка здійснюється моніторинг усіх процесів освітнього середовища, зокрема є ряд опитувань щодо реалізації ОП: для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої діяльності на кафедрі (<https://cutt.ly/8RFpM37>), випускників (<https://cutt.ly/wRFayZF>), викладачів (<https://cutt.ly/ARFaspU>), роботодавців (<https://cutt.ly/hRFakdH>), адміністрації (<https://cutt.ly/2RFaI5i>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ПНУ ім. В. Стефаніка враховано зауваження та пропозиції сформульовані під час попередньої акредитації стосовно невідповідності ОП Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта в мінімальній кількості кредитів практики (не менше 10% від загального обсягу кредитів). Зокрема, збільшено обсяг практичної підготовки: навчальна практика – 4, 5 семестри, виробнича – 6, 7, 8. Також виправлено технічну помилку щодо зазначення професійної кваліфікації в ОП. Відповідно до зауважень доопрацьовано матрицю зв'язків між навчальними дисциплінами та РН/компетентностями ОП. Проте, в навчальному плані з терміном навчання 1 рік 10 місяців (<blob:https://office.naq.gov.ua/159160da-f174-4f33-8396-c2c67338c228>) ОК не складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності не дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Перелік ОК вибіркової складової професійної підготовки відповідно до зауважень ЕГ значно розширився (до 40 дисциплін), що дає широкі можливості поглиблювати професійні компетентності здобувачів освіти. Переглянуто зміст ОК для уможливлення формування фахових (логодіагностичної та логокорекційної) компетентностей: введено ОК «Діагностика логопедичних порушень з логопропедевтикою», «Нейродинамічні основи логопедії», «Комплексна діагностика при порушенні мовлення з консультуванням». Відбулися зміни в кадровому складі кафедри та до підготовки здобувачів долучилися фахівці-практики та сумісники за фахом, що сприятиме покращенню якості освіти. Але деякі зауваження ЕГ за результатами попередньої акредитації не були виправлені: аналіз силабусів та робочих навчальних програм показав неузгодженість ПРН з представленими в ОП. Зокрема, ОК 14, 15, 22, 24, 26, 28 містять однаковий зміст, що не відповідає зазначеним навчальним дисциплінам та навчальному плану. Зі змісту силабусів не зрозуміло для якого навчального плану (1,10 чи 3,10) вони розроблені. Силабуси ОК 27 Логоритміка з методикою (5 семестр) та ОК 11 Основи логоритміки містять (7 семестр) повністю тотожні (містять однакове змістове наповнення: загальна інформація, теми тощо), що не узгоджено з навчальним планом; визначено неузгодженість компетентностей з означених компонентів у силабусах та ОП. Проте, на зустрічі з гарантом з'ясувалося, що це є технічною помилкою при завантаженні документів на сайт кафедри. Здобувачів, які беруть участь у міжнародних програмах обміну, наукових проєктах чи стажуванні, на цій ОП досі немає. Механізм залучення органів студентського самоврядування до процесу перегляду саме цієї ОП і досі не налагоджений.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті сформована культура якості, яка сприяє розвитку освітньої програми та супроводу освітньої діяльності на ній. Адміністрація університету та НПП дослухаються до порад та рекомендацій стейкхолдерів та прагнуть до вдосконалення у ПНУ ім. В. Стефаніка функціонують: Статут університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>), Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/xRYToQ9>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/8RYUopU>), Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/tRYYdgh>). Учасники академічної спільноти можуть бути змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП через: участь у розробці та обговоренні ОП, подавши свої пропозиції (<https://cutt.ly/oRDPL3n>), участь у різноманітних науково-практичних конференціях, програмах професійного розвитку, семінарах, круглих столах; науковій та методичній роботі; участь в освітніх проектах для викладачів. За здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти у ПНУ ім. В. Стефаніка діють такі структурні підрозділи: Центр забезпечення якості (<https://cutt.ly/ZRDRcCD>), відділ міжнародних зв'язків (<https://cutt.ly/7RDREM3>), відділ управління проектами (<https://cutt.ly/sRDRI4G>), відділ виробничої (навчальної) практики (<https://cutt.ly/DRDRHKJ>), відділ з запобігання та виявлення корупції (<https://cutt.ly/oRDRBSK>), відділ інформації та комунікації (<https://cutt.ly/hRDR9uq>), навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://cutt.ly/yRDTwuy>), інформаційно-обчислювальний центр (<https://cutt.ly/zRDTgBI>), навчально-методичний відділ (<https://cutt.ly/dRDTxNV>), центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cutt.ly/mRDTRwj>), науково-дослідна частина (<https://cutt.ly/lRDTIOI>), відділ аспірантури та докторантури (<https://cutt.ly/BRDTLGB>), юридичний відділ (<https://cutt.ly/oRDT5Lt>), відділ кадрів (<https://cutt.ly/eRDYePW>), центр соціологічних досліджень (<https://cutt.ly/yRDYdNv>), центр студентського розвитку (<https://cutt.ly/eRDYzz2>). Всі структурні підрозділи університету тісно співпрацюють між собою. На думку ЕГ, в університеті наявне прагнення до поліпшення якості освітньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ПНУ ім. В. Стефаніка побудована локальна система управління якістю реалізації ОП, яка включає процеси розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, до яких залучаються усі зацікавлені сторони. Партнерські відносини зі студентами не тільки регламентуються і декларуються, а й прослідковуються у взаємовідносинах з адміністрацією та НПП, а позиція здобувачів береться до уваги під час перегляду ОП. Існує плідна співпраця кафедр з роботодавцями, які залучені до перегляду та модернізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Здобувачам вищої освіти не доводяться результати їх пропозицій стосовно удосконалення ОП. Не враховані деякі рекомендації ЕГ сформульовані під час попередньої акредитації Розробити механізм інформування студентів про результати врахування в ОП пропозицій, які вони надають. Врахувати всі рекомендації, сформульовані під час попередньої та останньої акредитації

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, позиції стейкхолдерів беруться до уваги під час перегляду освітньої програми. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 8 з недоліками (здобувачам вищої освіти не доводяться результати їх пропозицій стосовно удосконалення ОП; не враховані деякі рекомендації ЕГ, сформульовані під час попередньої акредитації), що є несуттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ПНУ ім. В. Стефаніка визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. У ЗВО розроблено внутрішні нормативні документи, яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП, зокрема Статут університету (<https://cutt.ly/ERYTaWb>), Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/xRYToQ9>), Колективний договір (<https://cutt.ly/fRYUcRY>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/8RYUopU>), Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/tRYUdgh>), Положення про організацію та проведення практики (<https://cutt.ly/gRYUku3>), Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/6RYUIDo>), Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти (<https://cutt.ly/fRYUNav>), Положення про освітні програми (<https://cutt.ly/xRYU8da>) та ін. Вони розміщені у вкладах Документи (<https://cutt.ly/IRYUYjo>) та Положення (<https://cutt.ly/3RYUAoI>) на головній сторінці закладу та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. За результатами проведених зустрічей з усіма фокус-групами підтверджено, що усі необхідні для організації даного процесу документи є у вільному доступі, а також під час реалізації освітньої програми забезпечується виконання всіх встановлених правил, політик, процедур. Крім цього на сайті кафедри представлена електронна адреса, куди можна надсилати пропозиції для вдосконалення даної ОП (kroit@pnu.edu.ua). Проте, на фокус-зустрічі зі здобувачами ОП виявилось, що вони не поінформовані чи були враховані їхні пропозиції при вдосконаленні ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП “Спеціальна освіта” був оприлюднений для громадського обговорення на сайті університету (<https://cutt.ly/zRYPnih>), де з метою оперативного реагування на зауваження та пропозиції заінтересованих сторін прикріплена електронна пошта для стейкхолдерів. Зі слів гаранта освітньої програми - Джус Оксани Володимирівни, проект даної ОП був оприлюднений для обговорення не пізніше як за 1 місяць до розгляду. Проте, аналіз інформації щодо пропозицій, які надавали стейкхолдери на електронну пошту та чи були вони враховані не висвітлений ні на сайті університету, ні на сайті кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті університету оприлюднений пакет ОП “Спеціальна освіта” за посиланням (<https://cutt.ly/ARYDFVi>), де висвітлена ОП (<https://cutt.ly/4RYHrj9>), навчальний план (<https://cutt.ly/MRYHi1j>), відомості про кадрове забезпечення (<https://cutt.ly/HRYHr00>), відомості про матеріально-технічне забезпечення (<https://cutt.ly/dRYHfQq>), відомості про інформаційне забезпечення (<https://cutt.ly/4RYHh9L>), відомості про навчально-методичне забезпечення (<https://cutt.ly/yRYHvKv>), відомості про самооцінювання (<https://cutt.ly/2RYHT1b>), висновки (<https://cutt.ly/6RYHGZa>) та силабуси навчальних дисциплін на сайті кафедри (<https://cutt.ly/IRYFKjG>). Обсяг оприлюдненої інформації є достатнім для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті кафедри забезпечено зворотний зв'язок для оперативного реагування на зауваження та пропозиції зацікавлених сторін щодо реалізації та покращення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутня інформація щодо пропозицій, які надавали стейкхолдери на електронну пошту та чи були вони враховані, не висвітлені як на сайті університету, так і на сайті кафедри. Висвітлювати пропозиції, що були запропоновані стейкхолдерами, та їх затвердження на сайті університету та кафедри.

Рівень відповідності Критерію 9.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Перелічені слабкі сторони (здобувачі вищої освіти не поінформовані чи були враховані їхні пропозиції при вдосконаленні ОП; відсутня інформація щодо пропозицій, які надавали стейкхолдери на електронну пошту та чи були вони враховані, не висвітлені як на сайті університету, так і на сайті кафедри) не знижують цінності вказаних позитивних практик (на сайті кафедри забезпечено зворотний зв'язок для оперативного реагування на зауваження та пропозиції зацікавлених сторін щодо реалізації та покращення ОП.), а також можуть бути виправлені в короткі строки, що дозволяє оцінити відповідність ОП вимогам до Критерію 9 рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

У зв'язку з тим, що повторна акредитація відбувається менш, ніж за рік після первинної, то не всі зауваження первинної акредитації були виправлені.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

*Додатки до звіту:
Відсутні*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Федоренко Світлана Володимирівна

Члени експертної групи

Пахомова Наталія Георгіївна

Войтенко Альона Андріївна